

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในชีวิตประจำวันมนุษย์ทุกคนต้องติดต่อสื่อสารกันภายในสังคม ภาษาจะเป็นตัวกำหนดในการสื่อสารของมนุษย์ ดังที่ อรรถิพท์ พงศ์ประยูร (2545: 1) กล่าวว่า เมื่อมนุษย์อยู่รวมกันเป็นหมู่เป็นพวกย่อมต้องมีวิธีการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความเข้าใจกันในรูปของภาษา ซึ่งจัดว่าเป็นสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร เช่นเดียวกับ นริศรา เกตวัลย์ (2545: 12) กล่าวว่า ในชีวิตประจำวันของมนุษย์ไม่มีบุคคลใดในสังคมสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้โดยไม่ใช้ภาษา

เมื่อมนุษย์เกิดมาพร้อมกับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร และเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดก็คือภาษาแม่ แต่มนุษย์ไม่ได้สื่อสารกันเองเพียงในสังคมของตนเท่านั้น หากยังมีการติดต่อไปสู่สังคมอื่น ซึ่งย่อมมีความแตกต่างทั้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องใช้ภาษาของสังคมใดสังคมหนึ่งเป็นสื่อกลาง เพื่อจุดประสงค์บางอย่าง เช่น การติดต่อทางการค้า การเมือง ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาที่สองขึ้นมา

ภาษาไทยจัดเป็นอีกภาษาหนึ่งที่ได้มีการเรียนรู้ในฐานะภาษาที่สอง หรือในฐานะภาษาต่างประเทศมาตั้งแต่สมัยโบราณ ซึ่งปรีชา หิรัญประดิษฐ์ (2545: 1) อธิบายว่า ความสนใจศึกษาภาษาไทยเป็นภาษาที่สองมีมานานแล้ว จากรายงานของพ่อค้าชาวต่างชาติที่มาค้าขายในกรุงศรีอยุธยาระบุว่า "สยามเคยเป็นอาณาจักรที่พระเจ้ากรุงจีนให้ความนับถือ" จีนน่าจะเป็นชาติแรกในเอเชียที่ชาวไทยติดต่อกับ ส่วนโปรตุเกสเป็นชาวตะวันตกชาติแรกที่เข้ามาติดต่อกับคนไทยในสมัยพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา แต่การติดต่อระหว่างชาวไทยกับต่างชาติไม่มีหลักฐานชัดเจนว่าชาวต่างชาติเริ่มศึกษาภาษาไทยตั้งแต่เมื่อใด

ดังนั้น การเรียนภาษาในอดีตกาล จึงเป็นการเรียนโดยการเข้าไปมีส่วนในการใช้ภาษากับบุคคลเจ้าของภาษามาตั้งแต่ต้น โดยไม่ผ่านการเรียนเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532: 30)

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการเรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ได้เข้าสู่หลักกระบวนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และแพร่หลายในสถาบันการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ ดังผลสำรวจของกระทรวงการต่างประเทศพบว่า มีสถาบันอุดมศึกษาทั้งในเอเชีย ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย ประมาณ 114 สถาบัน เปิดสอนวิชาเอเชียศึกษา หรือเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา ส่วนสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนในประเทศไทยประมาณ 25 สถาบัน เปิดสอนหลักสูตรการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศ และหลักสูตรไทยศึกษา (วิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา, 2548: 4)

ในต่างประเทศ ได้มีการจัดเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ระดับอุดมศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยปักกิ่ง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, มหาวิทยาลัยฮันกุก ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี, มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน มหาวิทยาลัยวอชิงตัน มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย มหาวิทยาลัยมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ฯลฯ (นวลทิพย์ เพิ่มเกสร, 2548: 6)

ในประเทศไทย ได้มีมหาวิทยาลัยจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ เป็นจำนวนมาก ได้แก่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยทักษิณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยมหิดล ฯลฯ รวมถึงมหาวิทยาลัยพายัพที่ได้จัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมานานนับ 10 ปี โดยมีหลักสูตรเป็นจำนวนมาก สรุปดังนี้

1. หลักสูตรที่ต้องการหน่วยกิต (Credit) แบ่งเป็น 2 หลักสูตร ดังนี้

1.1 หลักสูตรไทยศึกษา (Thai Studies Program) เป็นส่วนหนึ่งในหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ ในหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งทางทบวงมหาวิทยาลัยได้อนุมัติให้ใช้หลักสูตรดังกล่าว ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 (สมปอง ศรีวิชัย, 2545 : 1) โดยให้นักศึกษาที่ไม่มีพื้นฐานความรู้ภาษาไทยลงทะเบียนเรียนกระบวนวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือทั้ง 2 กระบวนวิชา คือ ภาษาไทย 1 (ท. 100) และภาษาไทย 2 (ท.200) (พายัพ, ม.ป.ป.: 47)

1.2 หลักสูตรวิทยาลัยนานาชาติ (International College) เป็นหลักสูตรที่เปิดเมื่อปีการศึกษา 2546 เพื่อให้นักศึกษาที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง ได้เลือกลงทะเบียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาการศึกษาทั่วไป ด้านพื้นฐานทางภาษาและวัฒนธรรม อย่างน้อย 12 หน่วยกิตใน 6 กระบวนวิชา ดังนี้ Thai 1 (ITH 101), Thai 2 (ITH 102), Thai 3 (ITH 201), Thai 4 (ITH 202), Thai 5 (ITH 203) และ Thai 6 (ITH 204) (Graduate School and International Studies, 2004: 38 – 39)

2. หลักสูตรที่ไม่ต้องการหน่วยกิต (Non - credit) แบ่งเป็น 2 หลักสูตร ดังนี้

2.1 หลักสูตรภาษาไทยเร่งรัด (Intensive Thai Program : ITP) เป็นหลักสูตรที่เปิดเมื่อปีการศึกษา 2538 เพื่อให้ผู้สนใจทั่วไปลงทะเบียนเรียนในระยะเวลา 60 ชั่วโมง ใช้เวลาเรียน 5 สัปดาห์ มีทั้งหมด 5 ระดับ แบ่งเป็น ระดับสนทนา 1 (Conversation 1) ระดับสนทนา 2 (Conversation 2) ระดับการอ่านและการเขียนขั้นพื้นฐาน (Basic Reading and Writing) ระดับสูง 1 (Advanced 1) และระดับสูง 2 (Advanced 2)

2.2 หลักสูตรพิเศษ (Special Program) เป็นหลักสูตรเพื่อให้นักศึกษาและบุคคลทั่วไป ที่มีโอกาสได้เดินทางมาทัศนศึกษาในประเทศไทย และต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยแบบเร่งรัด โดยใช้เวลาเรียนเฉลี่ยประมาณ 10 – 15 ชั่วโมง ภายใน 1 - 2 สัปดาห์

จากหลักสูตรต่าง ๆ ข้างต้น จะเห็นว่าภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศได้รับความสนใจ ทั้งในและต่างประเทศอย่างกว้างขวาง มีการจัดการเรียนการสอนเน้นทักษะทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ข้อบกพร่องที่ได้พบมากที่สุด หลังจากที่ผู้เรียนเรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศครบ ทั้ง 4 ทักษะแล้วคือ ทักษะการเขียน ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการเขียนสะกดคำ ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนจำเป็นต้อง เรียนรู้ ตามที่ สุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531: 298) กล่าวว่า หลักภาษาไทยนับเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการ เรียนภาษา การที่จะเรียนโดยไม่รู้หลักนั้นย่อมเป็นไปได้ แต่เนื่องจากหลักภาษาไทยมีข้อบกพร่อง มากมาย จึงควรจะได้ตระหนักในเรื่องนี้ โดยเฉพาะการเขียน มิฉะนั้นจะเขียนหนังสือผิดเพราะไม่รู้ หลักภาษา

ถึงแม้ว่า การเขียนเป็นทักษะสุดท้ายที่ควรได้รับการฝึกฝน แต่การเขียนมีความสำคัญอย่าง มาก หากเขียนสะกดผิดก็จะทำให้การสื่อสารผิดพลาดได้ง่าย ดังที่ ทิพวรรณ หอมพูล และวิเศษ ชาญประโคน (2541: 9) เห็นว่า การเขียนเป็นสิ่งสำคัญในการติดต่อสื่อสาร เพราะถ้าเขียนหนังสือได้ ถูกต้อง และเขียนรู้จักการใช้สระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ และตัวสะกดได้ถูกต้องก็จะทำให้การ ติดต่อบริการในส่วนต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี และประสบผลสำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุก ประการ

เพราะฉะนั้น การสะกดคำให้ถูกต้องจึงจำเป็นต้องรู้เรื่องหลักเกณฑ์การเขียนสะกดคำ เพื่อ จะได้สื่อความหมายถึงกันด้วยภาษาเขียนได้อย่างถูกต้อง เพราะถ้าเขียนสะกดคำผิดทำให้ ความหมายผิดเพี้ยน หรือไม่มีความหมายจนไม่สามารถสื่อความได้ตามเจตนารมณ์ของผู้เขียน

วิธีหนึ่งที่จะแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนสะกดคำภาษาไทยได้ดีคือ การสร้างแบบฝึกเขียน สะกดคำ ตามความเห็นของมะลิ ศรีฐิ (2535: 24) เสนอว่า แบบฝึกเป็นสื่อการสอนที่มีคุณภาพ สามารถนำมาพัฒนาทักษะการเขียนคำของนักเรียนได้เป็นอย่างดี แบบฝึกเป็นเครื่องมือช่วยการเรียนรู้ ทักษะต่าง ๆ ของนักเรียน ช่วยให้ครูและนักเรียนทราบความก้าวหน้าหรือข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นกับ นักเรียน แบบฝึกจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและมีความสนใจ ที่สร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำ ภาษาไทยระดับพื้นฐานในวิชาการอ่านและการเขียนเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะ ภาษาต่างประเทศโดยเฉพาะ เพื่อศึกษาประสิทธิผลการเรียนรู้จากแบบฝึกการเขียนสะกดคำ อัน นำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนด้านการเขียนสะกดคำภาษาไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยระดับพื้นฐานสำหรับผู้เรียนภาษาไทยใน ฐานะภาษาต่างประเทศ

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลการเรียนรู้จากแบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทย ระดับพื้นฐาน สำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตประชากร คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนหลักสูตรภาษาไทยเร่งรัด (Intensive Thai Program) ในระดับการอ่านและการเขียนขั้นพื้นฐาน (Basic Reading and Writing) ในปีการศึกษา 2549 มหาวิทยาลัยพายัพ

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาประสิทธิผลของแบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทย ระดับพื้นฐานในวิชาการอ่านและการเขียนเบื้องต้นสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ และผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยระดับพื้นฐาน สำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

2. ได้ทราบประสิทธิผลการเรียนรู้การเขียนสะกดคำภาษาไทยระดับพื้นฐาน สำหรับผู้เรียนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศ

3. ทำให้ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ มีพัฒนาการเขียนสะกดคำได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทยด้านภาษา จนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย

4. เป็นแนวทางในการค้นคว้าวิจัย เพื่อหาข้อบกพร่องการเขียนสะกดคำภาษาไทยของผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในระดับชั้นสูงต่อไป

นิยามศัพท์

ประสิทธิผลการเรียนรู้ หมายถึง ผลการเรียนรู้จากการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยระดับพื้นฐานสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ที่ได้จากการทดสอบด้วยการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยระดับพื้นฐานสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

แบบฝึกการเขียนสะกดคำภาษาไทยระดับพื้นฐาน หมายถึง เอกสารที่มีเนื้อหาการเขียนสะกดคำตามหลักไวยากรณ์ภาษาไทยขั้นพื้นฐานด้านสระ พยัญชนะต้น ตัวสะกดการันต์ และรูปวรรณยุกต์

ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ หมายถึง ผู้เรียนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่หนึ่ง